

UCHWAŁA NR 256.XLVIII.2023

Rady Gminy Lipowiec Kościelny

z dnia 21 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.Dz.U. z 2023 r., poz.40 ze zm.) i art.4¹ ust.1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.Dz.U. z 2023 r.,poz.2151), art.10 ust.1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2023r., poz.1939 ze zm.) Rada Gminy Lipowiec Kościelny uchwala, co następuje:

§1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii dla gminy Lipowiec Kościelny na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Rafał Wośko

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2024-2026

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023 jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Tworzony jest na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025(NPZ) i określony w nim cel operacyjny - *Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi*.

W Programie uwzględnione zostały również rekomendacje i priorytety dot. realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowe Centrum Profilaktyki Uzależnień z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Głównymi założeniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 jest kontynuacja dotychczas podejmowanych działań, dalszy ich rozwój, podejmowanie takich, które prowadzone systematycznie spowodują zmniejszenie szeroko rozumianych negatywnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialny jest za ponad 60 rodzajów chorób i urazów oraz przyczyną niemal 6,5 % ogółu zgonów w Europie.

Alkohol działa szkodliwie na wszystkie narządy i tkanki. Działanie alkoholu ma toksyczny wpływ na organizm oraz powoduje zmiany chorobowe. Alkohol wpływa również na zaburzenia w funkcjonowaniu psychicznym człowieka.

Szkody związane ze spożywaniem alkoholu nie ograniczają się tylko do szkód u osoby uzależnionej. Mają one wymiar społeczny, obejmując członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 określa gminną strategię w zakresie

profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U z 2023 r, poz.40 ze zm.), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.Dz.U. z 2023 r. poz.2151).

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu,
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną ,
- 3) ograniczanie dostępności alkoholu,
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie .

Program zawiera również zadania własne w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz.1939 ze zm.).

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- 3) ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych,
- 4) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Lipowiec Kościelny opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

II. PODSTAWA PRAWNA.

Obowiązek uchwalania Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Lipowiec Kościelny oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez:

- 1) koncentrowanie i kompleksowość działań we wszystkich środowiskach (przedszkola, szkoły, rodzina, środowisko rówieśnicze) oraz wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka,
- 2) doskonalenie i integrowanie treści programów profilaktyki problemowej zapobiegającej szerokiemu spektrum zachowań ryzykownych,
- 3) doskonalenie metod i form oddziaływań profilaktycznych oraz stosowanie skutecznych strategii profilaktycznych,
- 4) monitorowanie działań profilaktycznych.

2. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez:

- 1) edukowanie i informowanie, w tym zwłaszcza edukacja publiczna,
- 2) promowanie zdrowego stylu życia, m.in. poprzez kampanie, festyny, imprezy dla mieszkańców Gminy Lipowiec Kościelny, zajęcia integracyjne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży.

3. Ograniczenie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży poprzez:

- 1) realizację programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do dzieci i młodzieży,
- 2) działania służb oraz innych podmiotów i osób mające na celu zmniejszenie dostępu osób nieletnich do alkoholu, poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwłaszcza zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim.

4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza dla osób uzależnionych, poprzez wspieranie działania placówek leczenia odwykowego w szczególności poprzez:

- 1) finansowanie dodatkowych programów terapeutycznych dla uzależnionych, współuzależnionych oraz DDA, a także ofiar i sprawców przemocy domowej, uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ,
- 2) dofinansowanie poprawy warunków bazy lokalowej i ich wyposażenia,
- 3) dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego,

5. Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, w szczególności ochrony przed pomocą w rodzinie, poprzez:

- 1) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin u których występuje przemoc w rodzinie ,
- 2) prowadzenie programów i konsultacji edukacyjnych służących zwiększaniu kompetencji i umiejętności wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie i będących w sytuacjach kryzysowych,
- 3) monitorowanie sytuacji osób/rodzin objętych przemocą oraz procedurą „Niebieskiej Karty”, w których występuje również problem uzależnienia,
- 4) zapewnienie konsultacji specjalistycznych, psychoterapii, pomocy prawnej rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków.

6. Poprawa współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez:

- 1) udzielanie pomocy merytorycznej oraz organizacyjnej podmiotom realizującym zadania Programu,
- 2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami w realizacji wspólnych przedsięwzięć służących poprawie skuteczności prowadzonych zadań.

ZADANIA

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i od alkoholu:

- 1) współpraca z placówkami leczenia odwykowego,
 - 2) wspieranie działalności środowisk działających na rzecz osób uzależnionych od alkoholu
 - 3) współudział w finansowaniu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach, do których kierowani są pacjenci z naszej gminy,
 - 4) rozpatrywanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków dotyczących osób uzależnionych od alkoholu i ustalanie sposobu dalszego postępowania,
 - 5) udzielanie informacji na temat możliwości leczenia uzależnienia, wstępne motywowanie do podjęcia terapii,
 - 6) współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie przeprowadzania wywiadów środowiskowych w sprawach osób nadużywających alkoholu,
 - 7) kierowanie osób uzależnionych oraz pokrywanie kosztów badania przez biegłego psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
 - 8) przygotowanie i składanie wniosków do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - 9) podnoszenie kompetencji/kwalifikacji członków gminnej komisji poprzez udział w szkoleniach/konferencjach/seminariach oraz pokrycie związanych z tym kosztów udziału i dojazdu.
2. Udzielanie rodzinom, u których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
- 1) prowadzenie warsztatów psychologicznych dla dzieci i młodzieży,
 - 2) dofinansowanie zagospodarowania czasu wolnego w czasie wakacji i ferii dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami,
 - 3) dofinansowanie programów terapii dla osób współuzależnionych,

4) organizowanie szkoleń i konferencji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- 1) prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych w ramach szkolnych programów profilaktyki,
- 2) organizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych przedstawiń profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 3) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców,
- 4) organizacja lokalnych imprez promujących zdrowy i trzeźwy styl życia oraz inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobów spożywania napojów alkoholowych,
- 5) zakup i dystrybucja ulotek, broszur, plakatów, czasopism specjalistycznych, informatorów i innych materiałów edukacyjnych i promocyjnych, związanych z realizacją zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- 6) organizacja i dofinansowanie konferencji, szkoleń, kursów specjalistycznych, seminariów, w szczególności w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz rozwoju umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych,
- 7) organizacja przedsięwzięć i cyklicznych zajęć kulturalnych, promujących zdrowy styl życia,
- 8) organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka w formie kolonii i obozów, przebiegających z realizacją programu profilaktycznego.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- 1) włączenie instytucji, organizacji pozarządowych, osób fizycznych, Kościoła katolickiego w realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- 2) wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez organizację szkoleń, zakupy materiałów informacyjno-edukacyjnych.

5. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenia kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w szczególności:

- 1) przeprowadzanie działań kontrolno- interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacji sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim bądź pod zastaw lub na kredyt poprzez m.in. organizację szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe na terenie gminy.

IV. DIAGNOZA CZYNNIKÓW RYZYKA I CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom Gmina Lipowiec Kościelny prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i wychowawczą, skierowaną do dzieci, młodzieży i ich rodziców. Prowadzona jest edukacja publiczna, skierowana do przedstawicieli różnych zawodów, instytucji, wyspecjalizowanych służb w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom, a zwłaszcza w zakresie umiejętności wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na prawdopodobieństwo nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków i postępowania z osobami uzależnionymi oraz promowanie zdrowego stylu życia. Z dostępnych danych uzyskanych od podmiotów realizujących na terenie Gminy Lipowiec Kościelny działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, wynika iż na terenie gminy nie występuje problem. Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie wpłynął żaden wniosek o podjęcie interwencji w sprawie osoby uzależnionej od środków psychoaktywnych.

V. ADRESACI DZIAŁAŃ PROGRAMU

Program adresowany jest do:

- 1) mieszkańców Gminy Lipowiec Kościelny,
- 2) dzieci, młodzieży i ich rodzin ,
- 3) kadry pedagogicznej, wychowawców przedszkoli, pedagogów oraz psychologów szkolnych,
- 4) organizacji pozarządowych ,
- 5) lokalnych instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- 6) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
- 7) pozostałej społeczności lokalnej.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Lipowiec Kościelny pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

VII. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje swoje zadania poprzez:

- 1) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, polegające na motywowaniu osób do podjęcia leczenia odwykowego, udzielaniu informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, kierowaniu osób zgłoszonych do GKRPA na badanie specjalistyczne (finansowanie opinii z badania psychiatrycznego i psychologicznego) kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawach zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

- 2) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- 3) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w którym sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe),
- 4) kontrola przestrzegania zasad warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta gminy, art. 18 ust. 8 ustawy).

2. Zasady wynagradzania i pracy członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniu i pracę w tej komisji, otrzymują wynagrodzenie 200 zł brutto,
- 2) podstawą wypłaty wynagrodzeń są listy obecności zatwierdzone przez przewodniczącego,
- 3) za realizację programów profilaktycznych przez nauczycieli w szkołach 100 zł za 1 godzinę lekcyjną,
- 4) podstawą wypłaty za realizację programów profilaktycznych przez nauczycieli, jest zawarcie umowy o dzieło,
- 5) każdemu członkowi komisji delegowanemu poza teren gminy przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach przysługującym pracownikom,
- 6) członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za całokształt pracy na koniec roku kalendarzowego dopuszcza się zakup jednorazowych upominków,
- 7) posiedzenia komisji odbywają się w siedzibie Urzędu Gminy Lipowiec Kościelny po godzinach pracy Urzędu Gminy.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany będzie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współpracy z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia i jednostkami kultury.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii za lata 2024-2026 przedstawione zostanie zgodnie z wymogiem art.12 ust.2 ustawy o zdrowiu publicznym Województwa Mazowieckiego w terminie do 31 marca każdego roku.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Rafał Wośko

